

зова падкрэсліваў, што фармат абсалютна дэмакратычны. Шмат казалі і пра дэмакратыю, а дакладней, пра розныя погляды на яе. Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што Беларусь запрашала для работы на выбарах назіральнікаў з БДІПЧ, але яны адмовіліся па надуманых прычынах, адной з якіх было тое, што запрашэнне паступіла позна. Але, як заўважыў Аляксандр Лукашэнка, нідзе не прапісаны тэрміны, за якія трэба запрашаць назіральнікаў. Цяпер БДІПЧ заклікае не прызнаваць выбары ў Беларусі дэмакратычнымі. Беларускі лідар у адказ на гэта папрасіў паказаць крытэрыі дэмакратычнасці, патрабаванні да працэсу выбараў.

«Вы вызначыцеся, што вы маеце на ўвазе пад дэмакратыяй. Можа, ёсць нейкія крытэрыі дэмакратычнасці? Давайце вызначымся і па гэтых крытэрыях будзем ацэньваць і Амерыку, і Вялікабрытанію, і Брусель, і Мінск. А так вы нам адны крытэрыі падсоўваеце і ацэньваеце нас, а ім — іншыя. Гэта няправільна», — сказаў беларускі лідар, звяртаючыся да прадстаўнікоў заходніх краін. Кіраўнік дзяржавы звярнуў увагу, што, напрыклад, у Амерыцы журналістаў не пусцілі б на парог выбарчага ўчастка, дзе галасуе дзейны Прэзідэнт, і тым больш не пусцілі б да размовы з ім. «І вы гэта праглынаеце спакойна. Вы баіцеся», — сказаў ён. Разам з тым ён падкрэсліў, што разумее, чаму ў многіх заходніх СМІ сітуацыя ў Беларусі прадстаўлена не так, як ёсць на самай справе. «Гэта палітыка рэдакцыі», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка. Ён расказаў, што ў яго распарэджэнні аказаліся рэдакцыйныя патрабаванні да карэспандэнтаў аднаго інфармацыйнага агенцтва, дзе адкрытым тэкстам указваецца на неабходнасць падаваць інфармацыю не аб'ектыўна, а пад пэўным ракурсам, хаваючы асобныя факты, каб у аўдыторыі не ўзнікла «нязручных» пытанняў.

АБ СПРАВЯДЛІВАСЦІ ПАКАРАННЯ: «ЗАКОН СУРОВЫ, АЛЕ ЁН ЗАКОН»

Заходнія журналісты, карыстаючыся магчымасцю адкрыта задаваць пытанні, адзначылі, што ў Беларусі не можа ісці гаворка пра дэмакратыю, паколькі праціўнікі ўлады знаходзяцца або за мяжой, або ў месцах не такіх аддаленых.

«Мы нікога не выганялі з краіны. Больш за тое, мы адкрылі краіну. І я разоў пяць заяўляў аб тым, што мы не злапамятныя людзі. Кожнаму будзе дадзены шанц. Прыезджайце — адказвайце. Парушыў закон жорстка — у месцы не такія аддаленыя», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка.

Ён зрабіў акцэнт на тым, што ў любой дзяржаве за парушэнне закона трэба несці адказнасць, і нагадаў класічнае: суровы закон, але ён закон.

Чарговы раз адказваючы на пытанне карэспандэнта «Бі-бі-сі» Стыва Розенберга аб Марыі Калеснікавай, кіраўнік дзяржавы нагадаў, што пасля заяў аб тым, што яна ледзьве не памерла і што да яе нікога не пускаюць, яе па даручэнні Прэзідэнта паказалі народу і пусцілі да яе бацьку. «Ты зноў мне пра Калеснікаву... Ты скажы, калі ты хочаш паехаць да Калеснікавай — арганізуем. Ты скажы, калі ты гэтага хочаш. Мы будзем думаць, што рабіць, — сказаў Прэзідэнт, звяртаючыся да Розенберга. — Задай ёй пытанне: «Марыя, ты чаго тут сядзіш?» І яна табе павінна адказаць. Гэта не да мяне пытанне. Для таго каб гэта пытанне было гучанне і пачало разглядацца, па законе (што ў вас, што ў Амерыцы, што ў Бруселі і гэтак далей), жалезнае правіла (гэта мы

ў вас, дэмакратаў, спісалі): ты павінен звярнуцца да чалавека, які прымае рашэнне аб памілаванні. Калі ты не звяртаешся, значыць, табе там добра».

Што датычыцца «палітзняволеных», пра якіх актыўна пыталіся заходнія журналісты, то Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што некалькі дзясяткаў з іх ужо былі памілаваны. Але гэта нельга ўспрымаць як сігнал Захаду. «Публічна вам заяўляю, што мы не хочам выкарыстоўваць гэты працэс вызвалення тых крымінальнаў дзеля таго, каб даць сігнал Захаду. Пляваць я хацеў на гэты Захад», — заявіў кіраўнік дзяржавы.

«Вы нікому не верце, што на мяне хтосьці націснуў, што гэта хтосьці са збеглых. Наогул з імі не маем ніякіх адносін...» — сказаў ён. Беларускі лідар растлумачыў, што памілаваны былі тыя, хто папрасіў аб памілаванні, а таксама людзі пажылога ўзросту і людзі з сур'ёзнымі захворваннямі. Аляксандр Лукашэнка таксама зрабіў акцэнт на тым, што ў Беларусі няма палітвязняў. «Яны парушылі Крымінальны кодэкс. Калі камусьці цікава, мы можам крымінальную справу паказаць і якія артыкулы закона парушаны. Вызваляем гэтых людзей, выключна выходзячы з прынцыпаў гуманнасці, а не таму, што хтосьці вось захацеў», — сказаў ён. Прэзідэнт расказаў, што звароты з іншых краін, у прыватнасці з ЗША, наконт іх грамадзян, асуджаных у Беларусі, чуюць. І разглядацца яны будуць без усялякіх апазіцыянераў. «Думаю, і там, і тут людзі разумныя, дамовімся. Калі яны не забівалі, не гвалтавалі, мы разгледзім гэта пытанне. Але калі яны груба парушылі Крымінальны кодэкс, я не магу гэта зрабіць», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

АБ АЛЬТЭРНАТЫЎНЫМ МЕРКАВАННІ: «АПАЗІЦЫЯ — ГЭТА ТЫЯ, ХТО ЗНАХОДЗЯЦЦА Ў КРАІНЕ»

У Прэзідэнта спыталі, ці будзе ён весці дыялог з апазіцыяй, якая з'ехала за мяжу. «Вы ведаеце, апазіцыя — гэта тыя, хто знаходзяцца ў краіне. А дыялог я гатовы весці з тымі, ад каго нешта залежыць», — адказаў ён. Па словах кіраўніка дзяржавы, пра статуснік з апазіцыяй за мяжой няма чаго казаць. Ён адзначыў, што адзін з кандыдатаў у Прэзідэнты — Ганна Канапацкая — прад-

стаўнік апазіцыі, якая не адзін год крытыкуе ўладу, але пры гэтым застаецца ў краіне. І яе настойлівасць некаторымі людзьмі падтрымліваецца, вынікі выбараў пакажуць, наколькі.

А весці дыялог з замежнай беларускай апазіцыяй Аляксандр Лукашэнка парай заходнім краінам. «Глядзіце, не праяжайце. Яны вам падкінуць столькі проблем, што ачухацца не зможаце потым. Я вас папярэджваю — вы ствараеце ў Польшчы, Літве харугвы, а ва Украіне стварылі беларускі добраахвотніцкі корпус, глядзіце, каб яны гэтыя кулямёты супраць вас не павярнулі, — сказаў ён. — Таму мне пра што з імі гаварыць? Будуць прапановы — разгледзім».

Заходнія журналісты намякнулі, што ў Беларусі нельга крытыкаваць уладу. Аляксандр Лукашэнка папрасіў пацвердзіць гэта фактамі. «Канапацкая крытыкуе цяперашнюю ўладу, вы проста не ў тэме. Яна супраць прэзідэнцкай улады, за парламенцкую рэспубліку, прыватызацыю прадпрыемстваў, земляў і гэтак далей. Яна зусім альтэрнатыўную палітыку праводзіць, якую хацелі б бачыць у тым ліку англічане ў нас. Але робіць гэта цывілізавана. Не так, як крычаць гвалтам у Амерыцы», — звярнуў увагу беларускі лідар. Ён зрабіў акцэнт на тым, што крытыка павінна быць абгрунтаванай і цывілізаванай. «Мы рот закрываць не будзем і не закрываем. Гаварыце. Але мы пяць гадоў праводзілі такую палітыку, каб народ не абвінаваціў нас. Вось і вынік. Я нікому нічога не забараняў, перш за ўсё таму, што мне гэтага не трэба. Гэта было б на шкоду», — дадаў беларускі лідар.

Журналісты паднялі пытанне наконт звальнення людзей за ўдзел у падзеях 2020 года. Аляксандр Лукашэнка заўважыў, што ўдзел у тых беспарадках — гэта парушэнне правоў іншых грамадзян і Крымінальнага кодэкса. Але прызнаў, што перагібы з боку тых, хто разбіраўся з наступствамі тых падзей, былі. Па словах кіраўніка дзяржавы, гэту сітуацыю пераламалі. «Гэтага ў Беларусі ўжо няма. Але было: калі недзе спатыкнуўся чалавек — звольніць яго. Не трэба яго звальняць. Трэба даць чалавеку шанц. Я не гавару: дараваць. Яму трэба даць шанц», — дадаў ён. Тым больш, як падкрэсліў Прэзідэнт, большасць з тых, хто спатыкнуўся ў 2020 годзе, усвядомілі сваю памылку, раскаяліся. «Па гэтым пытанні тэма закрытая. Мы не будзем бегаць за кожным і караць, але мы іх бачым — тых,

хто парушаў Крымінальны кодэкс», — рэзюмаваў ён.

АБ УНУТРАНАЙ ПАЛІТЫЦЫ: «ДЛЯ ЖЫЦЦА ЧАЛАВЕКА Ў НАС ЁСЦЬ УСЁ»

Удзельнікі прэс-канферэнцыі з Прэзідэнтам звярнулі ўвагу, можа, і на не самую цікавую для заходніх краін, але найважнейшую для Беларусі тэму — унутраную палітыку. Журналісты пацікавіліся, чаму Аляксандр Лукашэнка часта папярэджвае, што 2025 год будзе складаным. «Я выходжу з цяперашняй сітуацыі. Вайна скончыцца — дай бог, будзе крыху лепш. Вы ж разумееце, што вайна на гэтым рэгіёне адбываецца сур'ёзна. Я ўжо не кажу пра Расію, якая траціць прыстойныя грошы на вайну. Расія — наш саюзнік, наш асноўны рынак, куды мы пастаўляем прадукцыю, і наш асноўны пастаўшчык. Мы звязаны вельмі цесна. І мы моцна залежым адзін ад аднаго, асабліва мы ад Расіі», — адказаў Аляксандр Лукашэнка. Ён заўважыў, што цяпер у Расіі няпростая эканамічная сітуацыя, а значыць, і ў Беларусі яна будзе складанай. Таму беларускі лідар і папярэджвае вертыкаль улады і вытворцаў, што гэты няпросты год трэба вытрымаць, а значыць, неабходна мабілізоўвацца.

І хоць, як заўважыў Прэзідэнт, «крытычная маса ў 2025 годзе не разыдзецца», беларусы рукі не апускаюць. Сёння Беларусь поўнаасцю забяспечвае сябе ўсім, без чаго людзі не могуць абыходзіцца. «Для жыцця чалавека ў нас ёсць усё, але гэта трэба развіваць», — заўважыў Аляксандр Лукашэнка.

Ён расказаў, што ў Беларусі працуюць над стварэннем крыптавалюты. Гэта прапаноўваюць самі беларускія айцішнікі. «Нам гэта нармальна — разлікі весці ў крыпце, — адзначыў кіраўнік дзяржавы. — У нас лішкі электраэнергіі ёсць. Мы паспяхова гэта выкарыстоўваем».

Удасканальваецца работа са штучным інтэлектам. Як паведаміў кіраўнік дзяржавы, на пачатковай стадыі распрацоўкі знаходзіцца пытанне заканадаўчага рэгулявання выкарыстання нейрасетак. Па словах беларускага лідара, работа ў гэтым кірунку будзе ісці хуткімі тэмпамі. Аляксандр Лукашэнка згадаў свой нядаўні візіт у Аб'яднаныя Арабскія Эміраты, дзе актыўна абмяркоўвалася пытанне штучнага інтэлекту. Пытанне найважнейшае. «Нядаўна генеральны сакратар ААН заявіў, і гэта таксама меркаванне сусветных спецыялістаў: чалавецтва сёння не ўмее кантраляваць штучны інтэлект і кіраваць ім, што можа прывесці да гібелі ўсяго чалавецтва», — заўважыў Аляксандр Лукашэнка. Таму, па яго словах, трэба трымаць гэта пытанне на кантролі. Калі трэба — нават дзейнічаць жорстка, абараняючы сваю краіну. «Галоўнае, каб тыя, хто наперадзе нас, гэта перш за ўсё ЗША (Кітай супраць нас не будзе змагацца), не разбурылі нам краіну. І калі амерыканцы, інвеставаўшы туды паўтрыльёна долараў, думаюць, што яны, апырэдзіўшы іншых, на гэтым нешта атрымаюць, яны могуць атрымаць адваротны эффект. Вакол Трампа, бізнесмена, мільярдэра, круцяцца такія ж мільярдэры тыпу Маска, яны няхай думаюць яшчэ і аб тым, што гэта можа быць накіравана супраць іх. Яны гэтага зверз клеткі выпускаць, і ён выскаліць зубы супраць іх», — падкрэсліў беларускі лідар. Ён прывёў у прыклад Кітай, які выкарыстоўвае штучны інтэлект у стваральных мэтах, у кірунках, важных для грамадства, накішталт медыцыны ці абароны.

